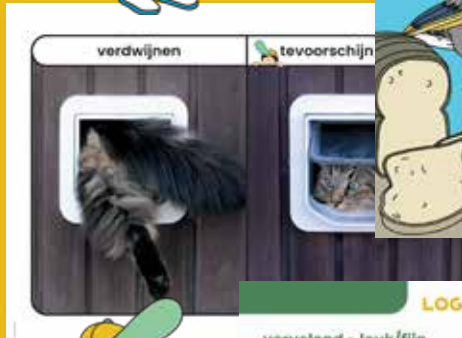

LOGO

REZULTO

Werken aan woordenschat vanaf de peuterspeelzaal tot aan de bovenbouw

01

LOGO

Peuters

01 PEUTERS | KDV & VVE

LOGO Peuters is er speciaal voor pm'ers die actief woordenschat willen aanbieden op de dagopvang of peuteropvang. Zo kunnen alle kinderen, in het bijzonder die met een VVE-indicatie, een betere start maken op de basisschool. Zij maken spelenderwijs kennis met de 500 belangrijkste basiswoorden uit LOGO 3000. Met speciale interactiekaarten voor pm'ers wordt zo een betere doorstroom naar het basisonderwijs gerealiseerd.

02

LOGO

3000 basiswoorden

02 GROEP 1 & GROEP 2

LOGO 3000 basiswoorden voor groep 1 en 2 omvat alle 3000 woorden van de Basiswoordenschatlijst (BAK) die is samengesteld door de UvA. Het gaat om veel voorkomende woorden en begrippen. Met LOGO 3000 basiswoorden werk je snel en speels aan een gedegen basiswoordenschat voor alle kleuters. Daarmee hebben ze een goede start bij het leren lezen in groep 3 en kunnen ze verder zelfstandig veel nieuwe woorden bijleren.

03

LOGO

Leeswoorden

03 GROEP 3

LOGO Leeswoorden voor groep 3 biedt meer abstracte woorden aan, en de woorden die in schoolboeken en leesboeken veel voorkomen. Woorden die kinderen niet makkelijk oppikken, met meer abstracte betekenissen zoals *de tekst*, *zeldzaam* en *tegelijkertijd*, vind je in LOGO Leeswoorden. Met LOGO Leeswoorden versterk je de woordenschatuitbreiding van de leerlingen, terwijl ze leren lezen en schrijven.

04

LOGO

Schooltaalwoorden

04 GROEP 4 & GROEP 5

LOGO Schooltaalwoorden voor groep 4 en 5 is essentieel voor tekstbegrip, het leren lezen en daarom het leren leren. De leerkracht krijgt materiaal in handen om de moeilijke schooltaalwoorden op een heldere manier in een visuele context kort aan te bieden en samen met de kinderen te bespreken. Zo zullen ze hun kennis van de woorden systematisch verdiepen, voorafgaand aan en ook tijdens het begrijpend lezen.

05

LOGO

Bovenbouw

05 GROEP 6, GROEP 7 & GROEP 8

LOGO Bovenbouw voor groep 6, 7 en 8 gaat nog een stapje verder en gaat over nog complexere woorden waarmee kinderen in teksten te maken krijgen. LOGO Bovenbouw helpt leerkrachten effectiever leesonderwijs te geven en zelf de woorden te selecteren die bij hun lesinhouden horen. Dit materiaal is verkrijgbaar met ingang van het nieuwe schooljaar 2025-2026.

Wat is LOGO?

LOGO is aantrekkelijk materiaal om de woordenschat van kinderen uit te breiden. In elke fase van hun jonge leven, beginnend bij de peuterleeftijd.

Op de bladzijde hiernaast staat de doorlopende lijn van LOGO weergegeven. LOGO biedt pakketten aan voor de verschillende fasen die een kind doorloopt op school, zodat de aangeboden stof altijd naadloos aansluit op de belevingswereld van het kind.

Beginnend bij LOGO 3000, waar kinderen ondersteuning krijgen in hun taalontwikkeling, in een doorlopende leerlijn naar LOGO Leeswoorden en LOGO Schooltaalwoorden waar leerlingen meer woord- en tekstbegrip krijgen, wat helpt met lezen.

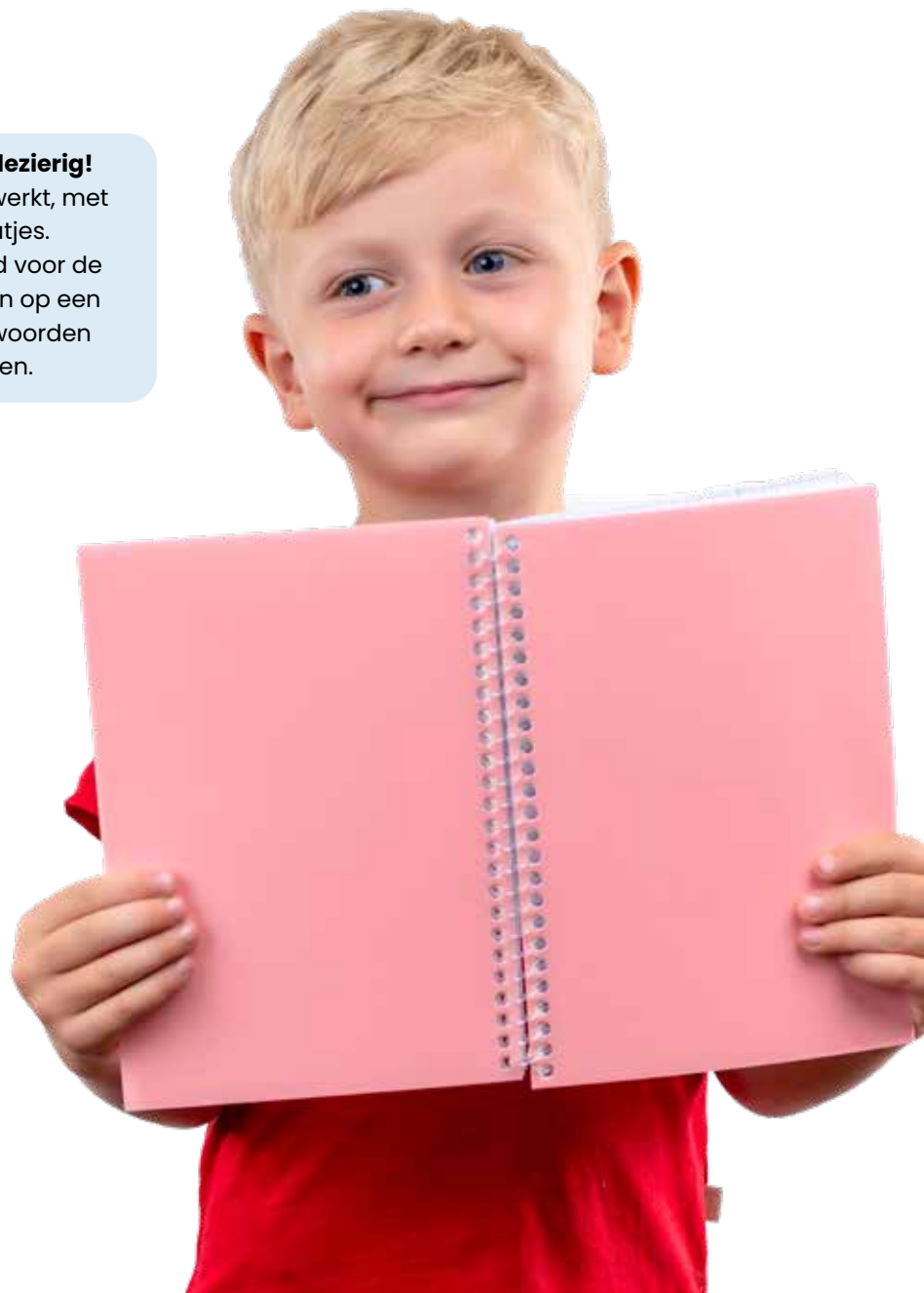
Kinderen leren woorden op basis van andere woorden die zij al kennen. De materialen van LOGO helpen leerkrachten en PM'ers een goede doorgaande lijn te realiseren bij hun woordenschat- en taalonderwijs.

Een zorgvuldige selectie en logische clustering van woorden (uit de beproefde aanpak van Met woorden in de weer) is vertaald naar kleurrijke clusters, praatplaten en kalenderwoorden.

Met behulp van een losbladig systeem dat niet veel tijd kost, werk je systematisch aan woordkennisopbouw, door een zorgvuldige selectie en logische clustering van woorden.

Werken met LOGO is makkelijk en plezierig!

Alle woorden zijn kant-en-klaar uitgewerkt, met uitgewerkte voorbeelden en plaatjes. Dit spaart enorm in voorbereidingstijd voor de leerkrachten. Zo kunnen zij zich richten op een functioneel taalaanbod waarbij de woorden spelenderwijs aan de orde komen.

LOGO

3000 basiswoorden

LOGO 3000

LOGO 3000 is hét hulpmiddel voor leerkrachten groep 1 en 2 om de woordenschat van kinderen snel en speels uit te breiden. Het materiaal is in iedere groep, bij iedere bestaande aanpak inzetbaar. Peuters en kleuters leren alle 3000 woorden van de Basiswoordenlijst voor Amsterdamse Kleuters (de BAK) en gaan zo goed voorbereid naar groep 3.

Met LOGO 3000 hebben de leidsters en leerkrachten een instrument in handen om flexibel, binnen de bestaande thema's kinderen veel extra woorden aan te bieden, aansluitend bij de natuurlijke taalvererving.

Bijzonder is dat het materiaal ook de ouders bij het woorden leren betreft: wat de kinderen met LOGO 3000 leren op school kunnen ze met de ouders nog eens extra oefenen.

Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat ouders ook zelf de nieuwe Nederlandse woorden leren op een oudercursus. Zij kunnen door middel van speel- en leerboekjes met leuke rijmpjes en kijk- en kleurplaten samen met hun kinderen thuis de woorden oefenen.

Bouwen aan de basis

We weten uit onderzoek een heleboel over woordenschatverwerving. We kennen de risico's die kinderen lopen als ze de basiswoorden niet snel genoeg leren. Helaas blijven grote groepen kinderen op school achter, simpelweg omdat ze over te weinig woorden beschikken. Er zijn twee belangrijke redenen waarom het intensiveren van woordenschatonderwijs bovenaan het prioriteitenlijstje moet staan:

1. Woordenschatontwikkeling heeft een directe relatie met schoolsucces.

In alle vakken en bij alle lessen hebben kinderen woorden nodig om de les te kunnen begrijpen. Woordenschat is de basis om mee te kunnen doen, om mee te kunnen praten en om mee te kunnen denken. Als de kinderen te weinig woorden kennen om de les te begrijpen leren ze minder bij: dat verstoort hun verdere schoolloopbaan.

2. Woordenschatontwikkeling is cruciaal voor het leren lezen.

Op grond van het aantal gekende woorden in de kleuterleeftijd kan men voorspellen hoe goed een kind van tien jaar begrijpend kan lezen. Dat heeft onderzoek uitgewezen. Als kinderen te weinig woorden kennen, kunnen ze de techniek van het lezen wel onder de knie krijgen, maar dan is er onvoldoende tekstbegrip. Vooral bij het lezen van schoolboekteksten lopen ze daar continu tegenaan: ook dat zal hun verdere schoolloopbaan ernstig verstoren.

In het huidige onderwijs worden achterstanden niet ingelopen, maar juist vergroot. Dat is natuurlijk onacceptabel! Maar we kunnen er een positieve draai aan geven. Als we de achterstanden verkleinen, is er op het gebied van schoolsucces veel winst te behalen.

Wat is de BAK?

BAK staat voor Basiswoordenlijst Amsterdamse Kleuters. De Gemeente Amsterdam heeft deze lijst laten ontwikkelen door het instituut ITTA van de Universiteit van Amsterdam. De BAK bevat de 3000 belangrijkste woorden die kinderen moeten kennen als ze naar groep 3 gaan: Woordenlijst 1, die kinderen leren in groep 1 en Woordenlijst 2 voor groep 2. Als ze de BAK kennen, hebben ze een belangrijke basis waarop ze verder kunnen bouwen. De BAK-lijsten staan in het onderwijs bekend als 'de placemats'. De kinderen kunnen niet werken met deze placemats, daarom zal de leerkracht met de woorden in de weer moeten gaan. LOGO 3000 is daar het ideale hulpmiddel voor.

The image shows a portion of the 'Basiswoordenlijst Amsterdamse Kleuters' placemat. It is divided into two main sections: 'Minimumlijst groep 1' on the left and 'Uitbreidingslijst groep 1' on the right. Each section contains multiple columns of small text, which are lists of words. The placemat has a decorative background with faint letters and patterns.

Werken met LOGO 3000

Makkelijk en plezierig

Door de BAK weten leid(st)ers en leerkrachten precies welke woorden belangrijk zijn voor kinderen, maar dan moeten ze nog wel de juiste didactisch materialen tot hun beschikking hebben. LOGO 3000 heeft alle 3000 woorden kant-en-klaar uitgewerkt, zodat leerkrachten een minimale voorbereidingstijd hebben. Ze krijgen alle uitgewerkte voorbeelden en plaatjes in handen. Zo kunnen ze hun aandacht richten op een functioneel taalaanbod, waarbij de woorden glashelder en spelenderwijs aan de orde komen.

De woorden zijn in LOGO 3000 zo uitgewerkt dat:

- * elke leid(st)er/leerkracht er direct in de groep mee aan de slag kan gaan;
- * de woorden niet alleen aangeboden worden (semantiseren), maar dat er ook voldoende handreikingen zijn voor het speels herhalen en inoefenen van woorden (consolideren);
- * leid(st)ers/leerkrachten meteen concrete voorbeelden en beeldmateriaal kunnen inzetten om betekenissen te verduidelijken;
- * het aanbieden en inoefenen van de woorden in elke methode of activiteit is in te passen;
- * individuele leerlingen binnen een digitale omgeving op school en ook thuis op maat kunnen oefenen;
- * waar mogelijk woorden gekoppeld zijn aan ontluikende geletterdheid en gecijferdheid.

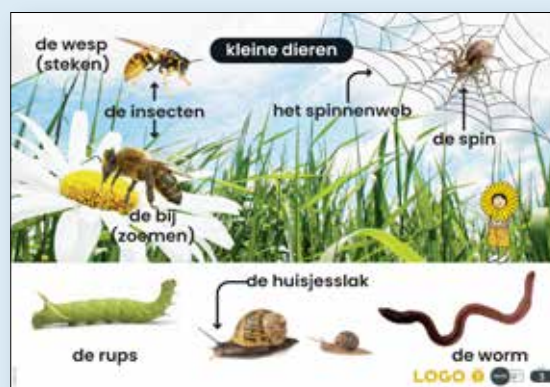
Wordwebben

Leerkrachtkaarten

Woordkalender

Praatplaten

Kinderen & LOGO 3000

Vrolijk en verrassend

Voor elk kwartaal zijn er voor de peuters en kleuters speelleerbladen voor in de groep. De vrolijke speel- en leerbladen staan boordevol plaatjes van de behandelde woorden plus allerlei spelletjes, kleurplaten, voorleesverhaaltjes, liedjes en versjes. De bladen zijn speciaal gemaakt voor de kinderen om de aangeleerde woorden te oefenen en te onthouden.

Om het herhalen te vergemakkelijken kun je optioneel LOGO-digitaal inzetten, waar kinderen via spelletjes de woorden ook nog thuis kunnen herhalen. Daarnaast zijn er nog allerlei vrolijke liedjes, verhaaltjes en rijmpjes. Zo wordt oefenen voor kinderen een feestje.

Voor de leerkracht per groep:

- * 60 leerkrachtkaarten met alle didactische aanwijzingen;
- * 160 kant en klare woordwebben voor op de woordmuur;
- * 36 praatplaten met tips voor de leerkracht;
- * 1 woordkalender met 40 woorden van de week;
- * online consolideerplatform LOGO-digitaal.

Ouders & LOGO 3000

Voor een solide woordenschatuitbreiding is het onontbeerlijk dat kinderen ook thuis woordjes blijven leren en herhalen. Ouders kunnen nu ook mee doen. Samen met hun kind de liedjes zingen, versjes voorlezen en samen opdrachten van de kopieerbare speelleerbladen maken. Ook kunnen ze samen spelletjes in LOGO-digitaal spelen. Niet alleen zijn dit gezellige momenten samen, ook de woordenschat wordt uitgebreid. Zo levert de ouder een belangrijke bijdrage aan de woordenschatontwikkeling van het kind en helpen ze uiteindelijk een betere startpositie voor schoolprestaties te verkrijgen.

LOGO-digitaal

LOGO-digitaal is het online consolideerplatform waar kinderen spelletjes kunnen spelen met de woorden die in de groep zijn behandeld.

Kinderen kunnen via de computer de woorden die zijn behandeld in de klas zowel op school als thuis door middel van verschillende activiteiten herhalen totdat ze geleerd zijn.

De vrolijke activiteiten zorgen ervoor dat leerlingen zelfstandig en in hun eigen tempo werken aan het uitbreiden van hun

woordenschat. Op school en thuis, alleen of samen met vriendjes of ouders: leerlingen kunnen met zeven verschillende activiteiten aan de slag.

Oefenen waar je wilt

De spellen van LOGO-digitaal kun je spelen op een pc, laptop of tablet zolang je via je internetbrowser inlogt.

Toetsen met LOGO-digitaal

Binnen LOGO-digitaal is het mogelijk om toetsen te maken met de woorden die door de kinderen zijn geoefend. Leerkrachten kunnen hiermee zelf met enkele muisklikken toetsen samenstellen: per periode, per cluster of met een eigen selectie van woorden. Op die manier kunnen ze nagaan of de woorden zijn geleerd, en de voortgang die kinderen maken in kaart brengen.

De digitale toets van LOGO 3000 bestaat uit twee delen: een actieve toets en een passieve toets. Het actieve gedeelte van de toets wordt onder begeleiding van de leerkracht gemaakt.

De passieve toets kan zelfstandig gemaakt worden door de leerlingen. De resultaten van de toetsen worden automatisch vastgelegd in het registratiesysteem in LOGO-digitaal.

Registratie

De pagina 'Mijn klas' is een overzichtelijke registratie voor de leerkracht. Hier wordt bijgehouden in hoeverre de klas als geheel, alsook individuele leerlingen de woorden op school én thuis geoefend hebben.

Consolideren

LOGO-digitaal is een online platform met consolideerspelletjes voor ieder cluster en iedere praatplaat uit LOGO 3000. Online kunnen kinderen de in de klas behandelde woorden op school en thuis herhalen. Leerlingen kunnen zelfstandig en in hun eigen tempo werken aan het uitbreiden van hun woordenschat. Dit kan alleen of samen met vriendjes of ouders: leerlingen kunnen met zeven verschillende activiteiten aan de slag. Doordat ze de woorden steeds horen bij de plaatjes, onthouden ze deze beter. Wanneer de kinderen een aantal woorden beheersen, krijgen zij een beloning.

LOGO

Peuters

LOGO Peuters

Speciaal voor de kinderopvang

Jonge kinderen zijn erg goed in woorden leren. Met de materialen van LOGO Peuters in handen kun je als pedagogisch medewerker het verschil maken voor de peuters op je groep. LOGO Peuters is ontwikkeld om peuters de belangrijke basiswoorden goed en snel te laten verwerven, op een speelse manier die aansluit bij de natuurlijke ontwikkeling van het kind en de dagelijkse routines op de groep.

Er zijn platen om op te hangen, kaarten met activiteiten, liedjes en versjes om te beluisteren en/of mee te zingen én suggesties voor prentenboeken. Bij het voorlezen komen de woorden dan prachtig terug, samen met andere woorden, die de kleintjes dan makkelijk kunnen aanhaken.

LOGO

Leeswoorden

LOGO Leeswoorden

LOGO Leeswoorden is hét hulpmiddel om de woordenschat van kinderen in groep 3 snel en systematisch uit te breiden. Leerkrachten krijgen materialen in handen om kinderen meer én beter woorden te leren: niet in aparte lesjes, maar geïntegreerd in de dagelijkse onderwijsactiviteiten. Leerkrachten zien vaak grote verschillen in woordkennis bij hun leerlingen in de groep. Ze willen de achterstanden zo snel mogelijk verkleinen.

In groep 3 komen vaak al schoolse woorden aan bod en moeten abstracte woorden uitleg krijgen. LOGO Leeswoorden biedt alles wat hiervoor nodig is: een schat aan illustraties, uitgewerkte voorbeelden en korte scripts voor instructie, zodat de leerkracht er niet veel extra tijd aan kwijt is.

Voor het inoefenen vindt de leerkracht bij alle woorden ideeën voor herhalingsactiviteiten, spelletjes, gesprekjes en boeksuggesties, zodat woorden bij het (voor)lezen terugkomen. Voor de individuele verwerking en verdieping van kennis zijn er kopieerbladen met leuke en uitdagende speelleoefeningen. Ook kunnen de kinderen digitaal oefenen, zodat ze de woorden en betekenissen niet meer vergeten. Zo komt voor alle leerlingen een snelle woordenschatgroei binnen handbereik. De leerkrachten kunnen er met LOGO Leeswoorden voor zorgen dat ook de minder taalvaardige leerlingen een inhaalslag kunnen maken en zodoende mee kunnen komen.

Meer, beter en sneller woorden leren

Het netwerk

Woorden leren is niet zomaar rijtjes woorden toevoegen aan een berg eerder opgedane woordkennis. Woorden en hun betekenissen zijn in het geheugen van mensen met elkaar verbonden in een netwerk van betekenissen (*de hond - de kat - het huisdier*). Bij het leren van nieuwe woorden (*de cavia*) gaat het om aanhaken en leggen van nieuwe betekenisverbindingen. Hoe hechter het woord(kennis)netwerk, des te sneller worden tijdens het spreken of lezen 'herkend' worden én hoe makkelijker nieuwe woorden kunnen worden ingepast. Er is veel winst te behalen als het onderwijs aansluit bij dit principe., door nieuwe woorden niet los aan bod te laten komen, maar te werken aan een logische opbouw van het kennisnetwerk. LOGO draagt bij aan meer en beter woorden leren, doordat woorden voorgestructureerd zijn in woordclusters (*de halsband - de riem - uitlaten; volhouden - opgeven; de planeet - de aarde - de ruimte - het heelal*).

Woorden clusteren en aanhaken

Het clusteren van woorden, zoals dat bij LOGO gebeurt, komt het woordenschatonderwijs in meerdere opzichten ten goede.

1. De woordkennis wordt verdiept.

Door woorden in onderling verband aan te bieden worden de betekenissen breder belicht; de woorden *blind en doof* bijvoorbeeld, zijn geclusterd onder het woord *de handicap*.

2. De woordenschatuitbreiding wordt versneld.

In een woordcluster leren kinderen meerdere woorden tegelijk in hun onderlinge samenhang (bijvoorbeeld: *het onweer, de bliksem en de donder*). Dat betekent twee, drie of vier woorden in de tijd van één!

3. Het aanhaken van nieuwe woorden wordt vergemakkelijkt.

Als kinderen bijvoorbeeld het cluster *het materiaal - het fluweel - het leer - de zijde - het bont* hebben geleerd, kunnen woorden als de katoen of het satijn er later makkelijk bij worden aangehaakt.

Hoe helpt LOGO de leerkracht?

Er zijn verschillende materialen waar de leerkracht uit kan putten: kant-en-klare woordwebben met bijbehorende leerkrachtkaarten, praatplaten en een woordkalender. Bij alle woordclusters zijn betekenissen én betekenisverbindingen duidelijk in beeld gebracht. De bijbehorende leerkrachtkaarten geven praktische suggesties voor het aanbieden, verwerken en inoefenen van de woorden. De woordwebben komen als geheugensteun op de woordmuur in de groep te hangen. Dan kunnen kinderen 'afkijken' of ernaar terugwijzen bij het herhalen van de woorden. Er zijn ook praatplaten met duidelijke afbeeldingen van te leren woorden. De woordkalender is gereserveerd voor 'de woorden van de week', die de leerkracht aanbiedt door ze in te vlechten in het dagelijkse taalgebruik.

Gecombineerd uitleggen en uitbeelden

De uitdaging is om de betekenissen goed te verduidelijken. Daarom biedt LOGO de leerkrachten effectieve, woordelijk uitgeschreven scripts, met een korte, krachtige uitleg en visuele ondersteuning. Het gaat om instructiemomenten, die niet langer dan 2 tot 3 minuten per woordcluster duren, zodat tijd wordt bespaard. Het gecombineerd uitleggen en uitbeelden zorgt voor beter leren en maakt het makkelijker om woorden te onthouden: kinderen krijgen letterlijk en figuurlijk zicht op de betekenissen van woorden. Dat maakt woorden leren leuk en laagdrempelig.

LOGO zorgt voor een logische opbouw van woordkennis en helpt de leerkracht om de woorden effectief aan te bieden en in te oefenen.

Doorlopend woordkennis opbouwen

Veel nieuwe woorden in een beperkte tijd

Er is in de onderbouw veel aandacht voor woordenschat; tóch schiet de woordkennis van kinderen vaak tekort. Leerlingen die onvoldoende woordkennis hebben, ondervinden moeilijkheden bij het begrijpen van teksten. Ze missen gauw de nuances of verliezen hun aandacht. Veel leerkrachten zouden graag meer willen doen, maar er zijn zo veel woorden te leren en de tijd is beperkt. Het is juist voor de minder taalvaardige leerlingen in groep 3 belangrijk om de lijnen door te trekken, zodat ze niet verder achterop raken.

Woordselectie en doorgaande lijn

LOGO Leeswoorden biedt uitkomst. Het helpt de leerkracht door:

* de selectie van belangrijke groep 3 woorden.

Uit de veelheid van woorden is een weloverwogen keuze gemaakt van nieuwe woorden die vaak voorkomen in groep 3. Die woorden zijn belangrijk om goed mee te kunnen komen in de klas. De woorden zijn geselecteerd uit bestaande frequentielijsten (de WAK en de Basilex) en in LOGO Leeswoorden kant-en-klaar uitgewerkt.

* in een doorgaande lijn voort te bouwen op de eerder aangeleerde woorden van groep 1 en 2. Het is zonde van de onderwijstijd als er tijd wordt besteed aan woorden die kinderen al kennen. Er zijn nog zoveel te leren woorden! Kinderen moeten nieuwe woorden leren en hun woordkennis daadwerkelijk uitbreiden.

Steeds meer abstracte woorden

Gaat het bij kleuters om de verwerving van een basiswoordenschat, in groep 3 is er vooral aandacht voor opbouw van een schooltaalwoordenschat. Er komen gaandeweg steeds meer abstracte woorden en begrippen aan de orde zoals *het leger* - *de oorlog* - *de vrede*, *de aanbidding* - *de reclame* - *de korting* en *tegelijkertijd* - *van tevoren* - *naderhand*. Ook voor deze woorden, waarvan de betekenis niet direct in een plaatje te vatten is, zijn speciale illustraties gemaakt die de uitleg visueel ondersteunen.

Woordkennis en tekstbegrip

Groep 3 is ook het schooljaar waarin de nadruk ligt op leren lezen. Daarbij komt het accent te liggen op tekstbegrip.

Het kunnen begrijpen van geschreven teksten is voor kinderen essentieel om goede resultaten te behalen op school.

Tallose studies hebben aangetoond dat een goede woordenschat de belangrijkste voorspeller is voor het begrijpen van teksten.

Woorden en hun betekenissen vormen de sleutel tot begrijpend luisteren en lezen. Kinderen moeten de kans krijgen om de betekenis van woorden uit te diepen in verschillende contexten.

LOGO Leeswoorden geeft veel praktische tips voor verdieping van betekenissen, zowel in korte gesprekjes als bij het lezen. Een woord als *de gezondheid* bijvoorbeeld, wordt gebruikt in de context van *de voeding* (gezond eten) en *de beweging* (gezonde activiteiten). Binnen dit kader kan als verdieping het woord *de vitamine* worden aangehaakt. In de interactie worden kinderen geprikkeld om de nieuwe woorden aan te haken bij bestaande kennis en zich zo de woordbetekenissen eigen te maken. LOGO geeft bij elk woordcluster suggesties. Zo krijgen kinderen inzicht in de gebruiksmogelijkheden en betekenisnuances van de woorden en wordt hun kennis van de nieuwe woorden verdiept. Ook zijn er veel suggesties voor groeps- en tweegesprekken waarbij leerlingen worden uitgedaagd om zelf woorden actief te gebruiken.

Met LOGO groep 3 kan iedere leerkracht succesvol aan woordenschat werken door:

- * een gerichte selectie van woorden, passend bij de specifieke lespraktijk;
- * duidelijke uitleg van woordbetekenissen in een visuele context.

Werken met LOGO groep 3

Makkelijk en plezierig

Met LOGO Leeswoorden leren kinderen woorden, betekenissen en betekenisverbindingen die de kans op schoolsucces vergroten. Alle woorden zijn kant-en-klaar uitgewerkt, zodat leerkrachten een minimale voorbereidingstijd nodig hebben. Zo kunnen ze hun aandacht richten op een functioneel taalaanbod, waarbij veel meer woorden en betekenissen spelenderwijs aan de orde komen.

De woorden zijn zo uitgewerkt dat:

- * elke leerkracht er direct in groep 3 mee aan de slag kan;

- * de woorden niet alleen uitgelegd worden (semantiseren), maar er ook voldoende handreikingen zijn voor het speels herhalen en inoefenen van woorden (consolideren);
- * leerkrachten meteen duidelijke voorbeelden en beeldmateriaal kunnen inzetten om betekenissen te verduidelijken;
- * het aanbieden en inoefenen van de woorden in elke methode of activiteit is in te passen;
- * individuele leerlingen binnen een digitale omgeving op school en eventueel thuis op maat kunnen oefenen;
- * woorden terugkomen in ontluikende geletterd- en gecijferdheid activiteiten;
- * leerkrachten meteen duidelijke voorbeelden en beeldmateriaal kunnen inzetten om betekenissen te verduidelijken;
- * het aanbieden en inoefenen van de woorden in elke methode of activiteit is in te passen;
- * individuele leerlingen binnen een digitale omgeving op school en eventueel thuis op maat kunnen oefenen;
- * woorden terugkomen in ontluikende geletterden gecijferdheidactiviteiten.

Leerlingmateriaal

Voor leerlingen is er niet alleen digitaal oefenmateriaal. Het is goed om ook op papier woorden (mee) te lezen en te schrijven. Er zijn speciaal voor LOGO Leeswoorden **liedjes & versjes** geschreven waarin de nieuwe woorden terugkomen. De liedjes en versjes zijn op het digibord te beluisteren. De teksten staan op kopieerbladen. Leerkrachten kunnen ze aan de kinderen en de ouders uitdelen om samen te lezen.

De leerlingmaterialen maken het mogelijk om ouders bij het woordenschatonderwijs te betrekken. De leuke liedjes & versjes motiveren kinderen tot gebruik van de woorden, terwijl ze hun kennis rond de woorden uitbreiden.

Losbladig, dus de leerkracht kiest

Het unieke losbladige systeem van LOGO stelt leerkrachten in staat het woordenschatonderwijs te integreren in de

bestaande onderwijsleersituaties. Ook dat spaart tijd. De leerkracht kiest de woorden die op dat moment nodig zijn, bijvoorbeeld de woorden "de melodie" en "het ritme" tijdens de muzikles; en "de omslag" en "de titel" bij het thema 'boeken'.

LOGO

Schooltaalwoorden

LOGO Schooltaalwoorden

Woorden staan centraal in het onderwijs. We praten, luisteren, schrijven en lezen in de klas wat af. Maar woordkennis is essentieel om iets te kunnen opsteken van de uitleg of de leertekst. In de zin: 'Variatie-analyse bewijst dat in het linguïstisch domein deficiënties optreden' struikel je over de moeilijke woorden en haak je als luisteraar of lezer al snel af... Dat gebeurt ook bij de kinderen in de klas.

In hogere groepen krijgen leerlingen in de les te maken met veel onbekende woorden zoals *verklaren, commentaar, vanwege*. Als ze de woorden niet (goed) kennen, zullen ze minder van de uitleg of de te lezen tekst opsteken. Het is belangrijk om deze woorden aandacht te geven. Niet in aparte lesjes, maar geïntegreerd.

Kant-en-klaar materiaal

Met LOGO Schooltaalwoorden kun je schooltaalwoorden snel en effectief aanleren (in ca. 15 minuten). We willen leerkrachten zo veel mogelijk werk uit handen nemen en bieden alles wat nodig is: logische clusters, met betekenisuitleg en -uitbeelding, en scripts voor instructie. Daarnaast geven we bij elk cluster ideeën voor gevarieerde korte opdrachten, waarin de woorden terugkomen. Zo kunnen leerlingen de woordkennis verdiepen en oefenen ze het gebruik op steeds hogere denkniveaus en in abstractere contexten.

Een voorbeeld

Neem het woordcluster *actie - reactie - activiteit*. Met behulp van LOGO Schooltaalwoorden verduidelijk je eerst de betekenis van de woorden door het gooien en laten vangen van een bal. Daarna bespreek je met de leerlingen actie en reactie bij 'gedag zwaaien' of 'niezen' of (moeilijker) bij een ruzie met een boze buurman. Uiteindelijk leren ze de woorden en betekenissen in verschillende contexten te gebruiken.

Woorden leren is leuk!

In LOGO Schooltaalwoorden staat het plezier in woorden leren voorop. Daarom zijn ook grappige filmpjes, mopjes, liedjes en versjes rond de woorden opgenomen. LOGO Schooltaalwoorden sluit aan op LOGO 3000 en LOGO Leeswoorden, maar kan ook worden ingezet op scholen die niet eerder met LOGO werkten.

Tekstbegrip begint bij de woordenschat

Woorden in teksten: struikelblok of startpunt?

Goede kennis van de woorden in een tekst is een basisvoorwaarde voor begrip en daarmee voor schoolsucces. Als je minder dan 90% van de woorden kent, snap je nauwelijks iets van de les. Veel leerlingen struikelen over moeilijke schooltaalwoorden. Maar ook als leerkracht loop je tegen problemen aan:

- * De woordenschatlesjes van de taalmethode sluiten niet aan op de woorden in de schoolteksten.
- * Woorden als *eigenschap* of *veroorzaken* leg je niet zomaar even uit.
- * Waar moet je als leerkracht de tijd vinden om dat allemaal voor te bereiden?

Wil je kinderen in de gelegenheid stellen om woordbetekenissen 'diep' te verwerven, is het noodzakelijk om moeilijke woorden structureel te onderwijzen. Maar hoe krijg je dat voor elkaar? Met LOGO Schooltaalwoorden werk je aan woordenschat en tegelijkertijd aan schoolsucces door woordleermomenten te creëren binnen de bestaande onderwijsleeractiviteiten. Zo vormen de teksten het vertrek- én het eindpunt.

Zelf de selectie maken

LOGO Schooltaalwoorden geeft aanwijzingen voor de uitleg en het inoefenen van de woorden. Uit het losbladige systeem selecteer je zélf de woorden die nodig zijn bij het lezen van de tekst die je gaat behandelen. Door te kijken, luisteren, bespreken en tekenen, bouwen de leerlingen woordkennis op. Die kennis kunnen ze daarna

inzetten en toepassen bij het begrijpend lezen en leren in de zaakvakles. Zo wordt aan beide kanten leerwinst geboekt.

LOGO biedt alle middelen voor de snelle opbouw van een schooltaalwoordenschat:

- * Schooltaalwoorden in **logische clusters**, met afbeeldingen van de woorden in hun onderling verband.
- * **Kant-en-klare scripts** om woordclusters in 2 à 3 minuten in een zichtbare context helder uit te leggen.
- * **Verdiepende verwerkingsgesprekjes** en herhalingsopdrachtjes, die tussendoor gedurende de dag aan de orde kunnen komen, zodat de kinderen zich de woorden steeds meer eigen maken.

Moeilijke woorden

Bij schooltaal onderscheiden we drie soorten moeilijke woorden:

- * Algemene schooltaalwoorden, woorden die in allerlei schoolse teksten voorkomen (zoals *mogelijkheid, functie, gevolg* etc.).
- * Algemene vaktaalwoorden, woorden die in veel teksten binnen één vak voorkomen (zoals bij wereldoriëntatie: *bevolking, burger of landbouw*).
- * Specifieke vakwoorden, tekst- en vakgebonden woorden (zoals *zandverstuiving, Februaristaking of horige*).

De beide categorieën algemene woorden blijven in de les vaak onbesproken, terwijl het accent op specifieke vakwoorden ligt. Daarom is er daar in LOGO wel aandacht voor.

Veel woorden leren in weinig tijd, het kan!

Slimme clustering

Met LOGO Schooltaalwoorden bouwen we voort op de woorden van de Basiswoordenlijst en de woorden van groep 3. De woorden zijn zorgvuldig geselecteerd uit bestaande frequentielijsten (de WAK en Basilex voor groep 4 en 5).

Tegelijkertijd is er ook gekeken naar didactische efficiëntie: het woord *waardevol* (WAK groep 4) is direct geclusterd met *waardeloos* (WAK groep 4 'wat vinden we ervan') én met *waarde* en *kostbaar* (WAK groep 5 'geld en winkelen').

Doorgaande lijn

Door de weloverwogen selectie en uitgekiende clustering ontstaat een doorgaande lijn, waardoor je tijd bespaart. Op de leerkrachtkaart is bovenaan in één oogopslag af te lezen wat de doelwoorden in het cluster zijn, wat de betekenisomschrijving is en hoe de betekenis zichtbaar kan worden gemaakt (voor de kenner: de 'drie uitjes' van de woordenschatpak Met Woorden in de Weer ©).

Leuk en laagdrempelig

Bij elk woordcluster hoort een voorbeeld van een script om de doelwoorden kort en krachtig te semantiseren. Dit staat op de voorkant van de leerkrachtkaart (zie hiernaast). Onderzoek heeft uitgewezen dat het gecombineerd uitleggen en uitbeelden zorgt voor beter begrip: leerlingen krijgen letterlijk en figuurlijk zicht op de achterliggende betekenis van de woorden. Dat maakt het leren van woorden leuk en laagdrempelig. Een ander positief effect is dat leerlingen de betekenissen beter onthouden.

Met LOGO Schooltaalwoorden kan iedere leerkracht snel de woorden aanleren, door een:

- weloverwogen selectie
- uitgekiende clustering
- doorgaande lijn
- doelgerichte didactiek
- evidence based aanpak

Verdieping & verbreding van de woorden

Diepe verwerving van schooltaalwoorden

De leerlingen hebben tijdens de semantisering zicht gekregen op de achterliggende basisbetekenis van elk doelwoord. Nu gaan ze zich de woorden eigen maken en kennis uitbreiden (bv. *waardevol* in de betekenis van 'dierbaar'). Dat doen ze door woorden en betekenissen te verbinden met persoonlijke ervaringen en bestaande kennis. Dit gebeurt systematisch in de **interactieve verwerking**: eerst kort klassikaal en daarna in tweetallen of tafelgroepjes. Hier komen nieuwe contexten aan de orde. Zo krijgen de leerlingen de gelegenheid om nieuwe betekenisaspecten te verwerven.

Bij het **consolideren** vindt verdere betekenisuitbreiding plaats, bijvoorbeeld: 'iets is *waardevol*, maar niet alleen omdat het veel geld kost. Ook een foto kan *waardevol* zijn, vanwege de dierbare herinneringen die je hebt.'

Systematisch consolideren

De woorden komen terug in verschillende contexten en werkvormen opdat de leerlingen ze gaan gebruiken en onthouden. Er zijn:

- bewegopdrachten
- kijk- en/of bespreekopdrachten
- teken- of knutselactiviteiten
- lees- en schrijfopdrachten
- spelletjes
- mopjes
- liedjes en versjes

Of je laat je inspireren tot het inzetten van eigen uitdagende en leuke activiteiten met de doelwoorden, die je inpast in de dagelijkse gang van zaken in je groep.

Materiaal LOGO Schooltaalwoorden

Leerkrachtkaarten

De leerkrachtkaart geeft een concrete beschrijving voor het aanleren van de woorden, gevolgd door uitdagende spreek-, luister-, lees- en schrijfopdrachtjes waarin kinderen geprikkeld worden om de woorden te gebruiken.

Woordwebben

De woordwebben komen aan de muur te hangen als geheugensteun voor de leerlingen.

Liedjes en versjes

De liedjes en versjes zijn speciaal voor LOGO geschreven. In de tekst komen de nieuwe woorden terug en de kinderen kunnen de liedjes of versjes beluisteren en (mee)lezen of (mee)zingen. Muziek en ritme helpen bij het onthouden van de woorden en de teksten. De teksten staan op kopieerbladen, zodat ze mee kunnen naar huis.

Woordkalender

De woordkalender blijkt in de praktijk een bruikbaar instrument. In de woordkalender komen woorden voor als *interessant*, *onderwijs*, *betreffen* en *als volgt*. Dit soort woorden worden niet expliciet uitgelegd en ingeoeft.

Kinderen pikken ze vanzelf op als ze een aantal keer in duidelijke contexten terugkomen.

Elke bladzijde van de woordkalender bevat voorbeeldzinnen met een of meer woorden van de week. Het is de bedoeling dat je deze gedurende de week regelmatig tussen de bedrijven door laat vallen. Zonder dat het extra tijd kost worden deze belangrijke woorden dan op een natuurlijke manier verworven.

Losbladig maakt flexibel

Uniek bij LOGO is het losbladige systeem, waardoor je als leerkracht zelf eenvoudig de woorden kunt koppelen aan de lessen en de teksten die op het programma staan. Zo bepaal je zelf welke woorden wanneer aan bod komen.

Met LOGO...

- ... wordt woorden leren betekenisvol en krijgt het verdieping
- ... komt er een doorgaande lijn door de jaren én door alle vakken heen
- ... ondersteunt en verrijkt woorden leren het hele onderwijs

Woordweb

Liedjes & versjes

Meer weten over LOGO?

LOGO is ontwikkeld en wordt uitgegeven door Rezulto.

Meer informatie vind je op logo3000.nl, of stuur een mail naar logo@rezulto.nl.

Wij nemen dan zo spoedig mogelijk contact met je op.

 @rezultologo

 @rezulto-onderwijsadvies

 @rezulto.nl